

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Lemańska (przewodniczący)
SSN Grzegorz Pastuszko (sprawozdawca)
SSN Mirosław Sadowski

w sprawie z protestu A. E.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej,
z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w
dniu 27 czerwca 2025 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

Grzegorz Pastuszko Joanna Lemańska Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Pismem z 12 czerwca 2025 r. A. E. (dalej: „wnoszący protest”) wniósł protest wyborczy w związku z naruszeniem jego „indywidualnego prawa wyborczego w trakcie II tury wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, która odbyła się w dniu 1 czerwca 2025 r.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 ze zm.) wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie.

Zasady i tryb przeprowadzania wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej oraz warunki ważności tych wyborów określa ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2025, poz. 365, dalej: „k.wyb.”).

Stosownie do art. 321 § 1 k.wyb. protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego.

Artykuł 322 § 1 k.wyb. stanowi, że Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniający warunków określonych w art. 321. Niedopuszczalne jest przywrócenie terminu do wniesienia protestu.

Przekładając przywołane regulacje na realia niniejszej sprawy, należy wskazać, że wnoszący protest nie podał w swoim piśmie własnego numeru PESEL. Oznacza to, że protest jest obarczony brakami formalnymi uniemożliwiającymi nadanie mu biegu, a zarazem niepodlegającym konwalidacji.

Zgodnie z art. 126 § 2 pkt 2 k.p.c., gdy pismo procesowe jest pierwszym pismem w sprawie, powinno zawierać m.in. numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub numer identyfikacji podatkowej (NIP) powoda będącego osobą fizyczną, jeżeli jest on obowiązany do jego posiadania lub posiada go nie mając takiego obowiązku. W postępowaniu cywilnym podanie numeru PESEL w pierwszym piśmie procesowym w sprawie jest wymogiem formalnym, którego spełnienie warunkuje nadanie temuż pismu skutecznego biegu. Wskazana reguła obejmuje również sprawy wywołane wniesieniem protestu wyborczego.

W tym kontekście odnotowania wymaga fakt, że od 4 sierpnia 2023 r. obowiązują przepisy powołujące do życia Centralny Rejestr Wyborczy (art. 18 i n. k.wyb.). W Centralnym Rejestrze Wyborców gromadzi się dane obejmujące m.in. numer ewidencyjny PESEL (art. 18a k.wyb.). Porządkowanie danych o wyborcach ma przeciwdziałać nadużyciom przy wnoszeniu protestów wyborczych (związany np. ze składaniem pism przez osoby fikcyjne lub z użyciem danych osób zmarłych). Podanie przez wnoszącego protest wyborcę numeru PESEL pozwala zweryfikować tożsamość wyborcy w sposób niewątpliwy.

Odnotać jeszcze wypada, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w postępowaniu z protestów wyborczych nie wzywa się do usunięcia braków formalnych, nie stosuje się więc art. 130 k.p.c.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy pozostawił protest bez dalszego biegu z uwagi na to, że nie spełnia on wymogów formalnych pisma procesowego, o czym orzekł w sentencji postanowienia.

Grzegorz Pastuszko Joanna Lemańska Mirosław Sadowski

[D.Z.]

[r.g.]